

การศึกษาพฤติกรรมของครูที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ประทับใจในทางบวกและทางลบ โดยใช้กรณีศึกษาอินฮิเด็นท์เทคนิค

นายวีรรัตน์ เลหาวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

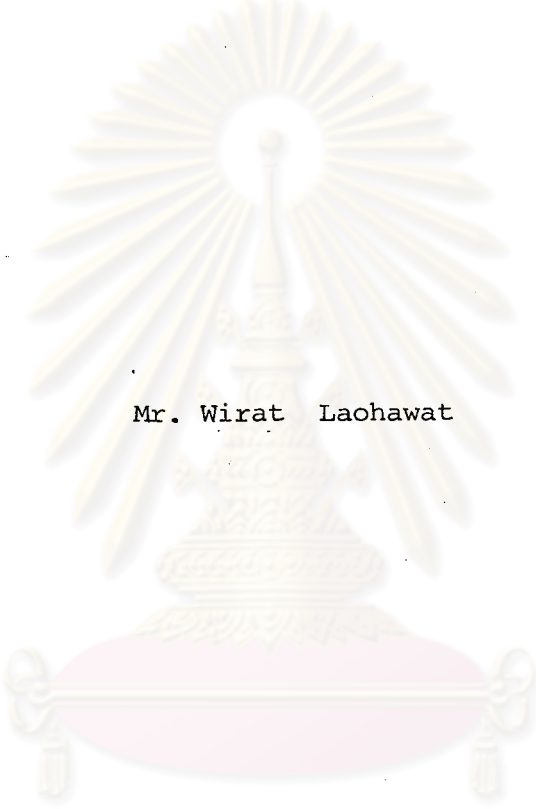
พ.ศ. 2527

ISBN. 974-563-442-5

008620

117374800

A STUDY OF TEACHERS' BEHAVIORS THAT POSITIVELY AND NEGATIVELY IMPRESSED
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE AUTHORITY OF
THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION
BY USING CRITICAL INCIDENT TECHNIQUE

Mr. Wirat Laohawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมของครูที่มักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประทับใจในทางบวกและทางลบ
โดยใช้กรณีศึกษาอินซิดนต์เทคนิค

ชื่อผู้ผลิต นายวิรัตน์ เลานวัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา แฉวมณี

ภาควิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูที่มักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประทับใจในทางบวกและทางลบ โดยใช้กรณีศึกษา อินซิดนต์เทคนิค (Critical Incident Technique)
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูที่มักเรียนชายประทับใจและนักเรียนหญิงประทับใจ ทั้งทางบวกและทางลบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร
กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6. ปีการศึกษา 2526 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 192 คน เป็นนักเรียนชาย 96 คน นักเรียนหญิง 96 คน จาก 24 โรงเรียน ใน 8 เขต โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) และแบบแยกประเภท (stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบรายงานเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident Report Form) และแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวของโครงการ NTR (วิทยาลัยครูส่วนลุ่มนันทา 2523: 9-10) และได้รับการตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมในการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบรายงานเหตุการณ์สำคัญไปให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 4 คน และนักเรียนหญิง 4 คน ในแต่ละโรงเรียน บันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่ทำให้เด็กประหวัหใจ ทั้งในทางบวกและทางลบ และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนชาย-หญิง จากกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คู่ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คู่ละประมาณ 40 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์เหตุการณ์แต่ละ เหตุการณ์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์พฤติกรรม ได้พฤติกรรมสำคัญของครูที่มีผลต่อความรู้สึกประหวัหใจของนักเรียนทั้งในทางบวกและทางลบ

4.2 สัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งพฤติกรรมที่ประหวัหใจในทางบวกและทางลบ

4.3 แยกแยะความถี่รายข้อของแต่ละพฤติกรรมในแต่ละหมวดหมู่ทั้งพฤติกรรมที่ประหวัหใจทางบวกและทางลบ

4.4 คำนวณหาค่าร้อยละและจัดลำดับที่ของพฤติกรรมแต่ละข้อทั้งพฤติกรรมที่ประหวัหใจในทางบวกและทางลบ

4.5 คำนวณหาค่าร้อยละ และจัดลำดับที่ของพฤติกรรม แต่ละข้อ จำแนกตามเพศ ทั้งพฤติกรรมที่ประหวัหใจในทางบวกและลบ

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่นักเรียนประหวัหใจทั้งในทางบวกและทางลบพบว่า

1. พฤติกรรมสำคัญของครูที่เป็นที่ประหวัหใจในทางบวกและทางลบของนักเรียน นำมาจัดหมวดหมู่ได้ 3 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านการปกครองอบรมแนะนำ และด้าน

คุณธรรมจริยธรรม

2. พฤติกรรมสำคัญของครูที่เป็นที่ประทับใจในทางบวก ด้านการล่อนมีพฤติกรรม 5 ข้อ ด้านการปกครองอบรมแนะนำมีพฤติกรรม 6 ข้อ และด้านคุณธรรมจริยธรรม มี พฤติกรรม 9 ข้อ

3. พฤติกรรมสำคัญของครูที่เป็นที่ประทับใจในทางลบ ด้านการล่อนมีพฤติกรรม 5 ข้อ ด้านการปกครองอบรมแนะนำมีพฤติกรรม 6 ข้อ และด้านคุณธรรมจริยธรรมมีพฤติกรรม 7 ข้อ

4. พฤติกรรมสำคัญของครูที่เป็นที่ประทับใจในทางบวกของนักเรียนมากเป็นลำดับ ที่ 1 ด้านการล่อนได้แก่ การมีเทคนิคการล่อนอธิบายเข้าใจง่าย และมีจิตวิทยาในการล่อน ด้านการปกครองอบรมแนะนำได้แก่ การใช้จิตวิทยาในการอบรมตักเตือนและแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งชมเชยผู้ปฏิบัติดี ด้านคุณธรรมจริยธรรมได้แก่ การมีความรักห่วงใย ห่วงดี และมีน้ำใจต่อศิษย์

5. พฤติกรรมสำคัญของครูที่เป็นที่ประทับใจในทางลบของนักเรียนมากเป็นลำดับ ที่ 1 ด้านการล่อนได้แก่ การไม่รู้จักใช้จิตวิทยาในการล่อน และสร้างบรรยากาศในห้อง เรียน ด้านการปกครองอบรมแนะนำ ได้แก่ การใช้วิธีการลงโทษที่ทารุณไม่มีเหตุผล และ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การไม่มีเหตุผลไม่รับฟัง เหตุผลของเด็ก

6. พฤติกรรมสำคัญของครูที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงประทับใจในทางบวกมาก เป็นลำดับที่ 1 เป็นพฤติกรรมเดียวกัน คือ ด้านการล่อน ได้แก่ การมีเทคนิคการล่อนดี อธิบายเข้าใจง่าย และมีจิตวิทยาในการล่อน ด้านการปกครองอบรมแนะนำได้แก่ การใช้ จิตวิทยาในการอบรมตักเตือนและแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งชมเชยผู้ปฏิบัติดี และด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ การมีความรักห่วงใย ห่วงดี และมีน้ำใจต่อศิษย์

7. พฤติกรรมสำคัญของครูที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงประทับใจในทางลบมาก เป็นลำดับที่ 1 เป็นพฤติกรรมเดียวกัน คือ ด้านการล่อน ได้แก่ การไม่รู้จักใช้จิตวิทยาใน การล่อนและสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ด้านการปกครองอบรมแนะนำ ได้แก่ การใช้วิธี การลงโทษที่ทารุณไม่มีเหตุผล และด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ การไม่มีเหตุผลไม่รับฟัง เหตุผลของเด็ก

8. พฤติกรรมสำคัญของครูในทางบวก สร้างความประทับใจแก่นักเรียนชายมาก กว่านักเรียนหญิงในเรื่อง การให้การเสริมแรงและกำลังใจแก่เด็ก การให้ความช่วยเหลือ

ด้านการเรียน และส่งเสริมความสามารถเป็นรายบุคคล การชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจก่อน การลงโทษ การให้ความยุติธรรมแก่เด็ก การสนใจพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล การมีความอดทนอดกลั้นรู้จักควบคุมอารมณ์ การมีความรับผิดชอบ ต่อการกระทำของตนเองและการพูดจาไพเราะ พฤติกรรมสำคัญที่สร้างความประทับใจแก่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเท่ากัน คือ การใช้จิตวิทยาในการอบรมตักเตือนและแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งชมเชยผู้ปฏิบัติดี และการรู้จักให้อภัย พฤติกรรมสำคัญของครูในทางบวกนอกจากนั้นสร้างความประทับใจแก่นักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย

9. พฤติกรรมสำคัญของครูในทางลบ สร้างความประทับใจแก่นักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิงในเรื่อง การใช้วิธีการลงโทษที่ทารุณไม่มีเหตุผล การไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง การแก้ไขปัญหโดยใช้อำนาจตัดสินสั่งการในทางไม่ดี การแสดงกิริยาวาจาไม่สุภาพ การขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการขาดความอดทนอดกลั้น พฤติกรรมสำคัญของครูในทางลบ นอกจากนั้น สร้างความประทับใจแก่นักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย

คุนยวิทยทรพยากร
จุपालงกรณ์มหาวิทาลัย

Thesis Title A study of teachers' behaviors that positively
and negatively impressed Prathom Suksa Six
students in schools under the authority of the
Bangkok Metropolitan Administration by using
Critical Incident Technique

Name Mr. Wirat Laohawat

Thesis Advisor Associate Professor Tisana Khemmani, Ph.D.

Department Elementary Education

Academic Year 1983

ABSTRACT

Research Purposes:

1. To study the teachers' behaviors that positively and negatively impressed Prathom Suksa Six students in schools under the authority of the Bangkok Metropolitan Administration by using critical incident technique.
2. To study the teachers' behaviors that positively and negatively impressed both boys and girls.

Research Method:

1. Samples.

The samples used in this research were 192 Prathom Suksa Six students the academic year 1983, in schools under the authority of the Bangkok Metropolitan Administration. They were 96

boys and 96 girls from 24 schools in 8 regions by using simple random sampling and stratified random sampling.

2. Research tools.

Tools used in this research were Critical Incident Report Form and Student Interview Form which the researcher had constructed by using the idea of NTR Project (Suansunantha Teacher College 1980: 9-10). The tools were reviewed and corrected by five specialists before its application.

3. Data collecting.

The researcher collected the data by himself. The Critical Incident Report Forms were used with 4 boys and 4 girls from each school to note the incident on teachers' behaviors which positively and negatively impressed them. The Interview Forms were also used with a pair of boy and girl from each school. It took about 40 minutes to interview each pair.

4. Data Analysis.

4.1 Analyzing each incident by using the set up criteria. From the analysis, the researcher obtained the list of critical teacher behaviors which were positively and negatively impressed the students.

4.2 Categorizing teacher critical behaviors obtained from 4.1

4.3 Tallying frequencies for each behavior in each category.

4.4 Calculating percentage of each behavior.

4.5 Calculating percentage and rank for each behavior according to sex.

Research Findings.

1. The teacher critical behaviors which positively and negatively impressed students were classified into 3 categories concerning teaching performance, teacher's roles in maintaining students' discipline and ethics.

2. There were 5 items of critical teacher behaviors which positively impressed students under teaching performance, 6 items under teacher's roles in maintaining students' discipline and 9 items under ethics.

3. There were 5 items of critical teacher behaviors which negatively impressed students under teaching performance, 6 items under teacher's roles in maintaining students' discipline and 7 items under ethics.

4. Concerning teaching performance, teacher critical behaviors which positively impressed the students and received the first rank were: employing effective instructional technique, being able to explain clearly, and using good psychology in teaching. Concerning teacher's roles in maintaining students' discipline, teacher behaviors which positively impressed the students were: using good psychology in dealing with students and giving positive reinforcement. Concerning teacher ethics, teacher behaviors which positively impressed the students were: expressing love, care, and kindness to the students.

5. Concerning teaching performance, teacher critical behaviors which negatively impressed the students and received the first rank were: not using psychology in class and not creating atmosphere for learning. Concerning teacher's roles in maintaining students' discipline, teacher critical behaviors which negatively impressed the students were: using harsh punishment with no reasoning. Concerning teacher ethics, teacher critical behaviors which negatively impressed the students were: being irrational and not listening to students' reasons.

6. Concerning teaching performance, teacher critical behaviors which positively impressed both boys and girls and received the first rank were: employing effective instructional technique, being able to explain clearly, and using good psychology in teaching. Concerning teacher's roles in maintaining students' discipline, teacher behaviors which positively impressed the students were: using good psychology in dealing with students and giving positive reinforcement. Concerning teacher ethics, teacher behaviors which positively impressed the students were: expressing love, care, and kindness to students.

7. Concerning teaching performance, teacher critical behaviors which negatively impressed both boys and girls and received the first rank were: not using psychology in class and not creating atmosphere for learning. Concerning teacher's roles in maintaining students' discipline, teacher critical behaviors which negatively impressed the students were: using harsh punishment with no reasoning. Concerning teacher ethics, teacher critical behaviors which negatively impressed the students were: being irrational and not listening to students' reasons.

8. The teacher critical behaviors which positively impressed boys more than girls were: encouraging students, giving hand in learning and promoting individual capability, giving reasons to students before making punishment, being fair, being interested in each student's behavior, being patient and able to control emotions, being responsible to his own deeds and talking politely.

The teacher critical behaviors which impressed both boys and girls equally were: using good psychology in dealing with students, giving positive reinforcement, and giving forgiveness. The other positive critical behaviors of the teachers impressed girls more than boys.

9. The teacher critical behaviors which negatively impressed boys more than girls were: using harsh punishment with no reasoning, being unable to control emotion, using authority improperly in solving problems, using impolite manners and words, lacking responsibility towards duties and lacking patience. The other negative critical behaviors of the teachers impressed girls more than boys.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ ด้วยความอนุเคราะห์ของ รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา แคมมณี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำให้ข้อยึดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นพิเศษอย่างดียิ่งตลอดมา ทั้งยังสละเวลาอันมีค่า แม้จะนอกเหนือจากเวลาราชการ ตรวจสอบเส้นอนแนะและให้คำปรึกษาให้ผู้วิจัยได้รับความกระจ่าง สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน กรุณาช่วยตรวจสอบและปรับปรุงการใช้ภาษาในเครื่องมือวิจัย และตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้อง

คณาจารย์ภาควิชาประถมศึกษาทุกท่านได้กรุณาเป็นห่วงติดตาม สอบถาม ให้ข้อยึดเห็นและชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์

คุณทองสุข รวยสูงเนิน คุณภาวณี เสียมวัฒนสุข คุณน้อย อัฐธรรมรัตน์ ได้กรุณาช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล ให้ข้อยึดเห็นในการอภิปรายผล และให้คำแนะนำในการจัดทำบทความภาษาอังกฤษ

ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 24 โรงเรียน กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือให้ข้อมูลในการวิจัย

อาจารย์บุญรัตน์ เลิศวิทยา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หน่วย 2 และอาจารย์พัชราภรณ์ ฉัตรโต หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หน่วย 1 กทม. กรุณาให้การสนับสนุนให้กำลังใจ และให้ข้อแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดเวลาที่ศึกษาในภาคีศึกษานิเทศก์

อาจารย์ สุภรณ์ ประเสริฐศิลป์ และเพื่อนศึกษานิเทศก์ กทม.ทุกท่าน กรุณาให้คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และเป็นกำลังใจตลอดเวลาในการทำวิทยานิพนธ์

คุณวนิดา เลหาวัฒน์ ลูกแดง และคุณแม่นิล เลหาวัฒน์ ได้ช่วยแบ่งเบาภาระต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง และเป็นพลังใจอันสำคัญที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ทุก ๆ ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิรัตน์ เลหาวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
- ขอบเขตของการวิจัย	5
- ข้อตกลงเบื้องต้น	6
- คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
- วิธีดำเนินการวิจัย	6
- ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
- บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครู	9
- ลักษณะของครูที่ดี	18
- พฤติกรรมของครูที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ	23
- พฤติกรรมของครูที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของนักเรียน	28
- การศึกษาพฤติกรรมของครูโดยใช้กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้	29
- ผลงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมครู	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
- ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	40
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	41

	หน้า
- การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปรายผล และข้อเสนอนะ	72
- สรุปผลการวิจัย	73
- อภิปรายผล	78
- ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	
ก เครื่องมือการวิจัย	95
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	100
ค รายชื่อเขตและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร	102
ง กรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นักเรียนประทับใจ	105
จ ตัวอย่าง การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญของครูที่นักเรียนประทับใจ	130
ประวัติผู้เขียน	137

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	41
2	พฤติกรรมครูที่รักเรียนประทับใจในทางบวก	45
3	พฤติกรรมครูที่รักเรียนประทับใจในทางลบ	52
4	ค่าร้อยละของพฤติกรรมครูด้านการสอนที่รักเรียนประทับใจในทางบวก	59
5	ค่าร้อยละของพฤติกรรมครูด้านการปกครองอบรมแนะนำที่รักเรียนประทับใจในทางบวก	61
6	ค่าร้อยละของพฤติกรรมครูด้านคุณธรรมจริยธรรมที่รักเรียนประทับใจในทางบวก	64
7	ค่าร้อยละของพฤติกรรมครูด้านการสอนที่รักเรียนประทับใจในทางลบ	66
8	ค่าร้อยละของพฤติกรรมครูด้านการปกครองอบรมแนะนำที่รักเรียนประทับใจในทางลบ	68
9	ค่าร้อยละของพฤติกรรมครูด้านคุณธรรมจริยธรรมที่รักเรียนประทับใจในทางลบ	70
10	การวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญของครูที่รักเรียนประทับใจในทางบวก	131
11	การวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญของครูที่รักเรียนประทับใจในทางลบ.	134